

Katarzyna Bartoń

"Między odpowiedzialnością a sensacją. Dziennikarstwo i edukacja na przełomie wieków", red. K. Wolny-Zmorzyński, M. Wrońska, W. Furman, Rzeszów 2006 : [recenzja]

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K, Politologia 14, 258-259

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

politycznego, interakcji między różnymi technologiami przekazu medialnego oraz pozycję samego dziennikarza, dają ogólny pogląd na kondycję środków masowego przekazu, a także nakreślają najważniejsze zjawiska z nimi związane.

Część druga zatytułowana „Zagadnienie etyczno-prawne” zawiera problematykę z dziedziny etyki oraz prawa obecne w mediach lub powiązane z pracą dziennikarzy (problemy dziennikarstwa śledczego – Iwona Hofman, odpowiedzialności w mediach – Jan Pleszczyński, etycznych aspektów fotografii – Kazimierz Wolny-Zmorzyński) oraz sporów na gruncie prawnym dotyczących mediów (o prywatności – Izabela Oleksiewicz, czy tytułu jako znaku towarowego – Anna Tomaka).

Część trzecia publikacji nosi tytuł „Prasa”. Jest najobszerniejsza, ale również autorzy umieszczonych tu referatów charakteryzują niezwykle szeroką tematykę prasy. Dotyczą one po pierwsze tendencji dających się zauważyć przy analizowaniu przemian na różnego rodzaju łamach, między innymi tabloidyzacji (Wiesława Piątkowska-Stepniak), wykorzystaniu tytułów lokalnych w walce politycznej (Wiesław Koński), czy dziennikarstwa interwencyjnego (Paweł Kuca). Po drugie autorzy badają obecne w prasie gatunki (Dariusz Czerwiński, Magdalena Piechota). Po trzecie natomiast opisują problemy, z jakimi borykają się dziennikarze z związku z wykonywaniem swego zawodu w warunkach coraz ostrzejszej konkurencji na rynku wydawniczym (Katarzyna Bernat, Lidia Pokrzywka, Anna Konik). I po czwarte teksty te dotyczą tematyki podejmowanej w różnych tytułach lub grupach tytułów (Andrzej Jagusztyn), a w szczególności medialnego obrazu afer mających w tle środki masowego przekazu lub ludzi z nimi związanych (Tomasz Mielczarek).

Czwarta część publikacji składa się z tekstów próbujących stworzyć wizerunek współczesnego radia oraz starających się ocenić jego pozycję na tle innych mediów elektronicznych oraz prasy. Zatem traktują o następujących zagadnieniach: sytuacji takiego medium jak radio w warunkach gospodarki rynkowej i konieczności zmagania o utrzymanie w eterze (Bogusław Nierenberg), tendencji ewolucyjnych w technice tworzenia audycji (Janusz Miąso), nowych formuł stacji tematycznych ze szczególnym uwzględnieniem katolickich (Katarzyna Kadaj-Kuca, Paweł Migas), czy kierunek przemian radiowych gatunków informacyjnych (Grażyna Stachyra).

W części piątej znajdziemy trzy artykuły dotyczące telewizji. Mówią one kolejno o : dylemacie „być, czy mieć”, czyli o misji i finansach w telewizji publicznej (Tadeusz Skoczek), kontrowersjach wokół programów interwencyjnych i kryminalnych (Weronika Świerzyńska) oraz telewizji jako źródle wiedzy (Magdalena Wasylewicz).

Ostatnia, szósta część pracy to próba odnalezienia wspólnego mianownika między mediami, a edukacją. Można tu zdecydowanie stwierdzić, zgodnie z autorami referatów (Ryszardem Pęczyńskim i Martą Wrońską), że problemy edukacji są po prostu jednym z tematów podejmowanych przez media, ale również (jak twierdzi Urszula Gruca Miąsik) media mogą i powinny pełnić funkcję jednego z czynników wzbogacających poziom wiedzy społeczeństwa.

Publikacja pod redakcją Kazimierza Wolnego-Zmorzyńskiego, Marty Wrońskiej i Wojciecha Furmana jest zbiorem ponad trzydziestu tekstów, które, pojedynczo, w wycinkowy sposób charakteryzują i diagnozują współczesne media. Jednakże w zestawieniu ze sobą tworzą jedną, zamkniętą całość, a dzięki uwzględnieniu interakcji środków masowego przekazu z innymi dziedzinami życia dają wszechstronny oraz dokładny obraz tak istotnego elementu współczesnej rzeczywistości, jakim są media. Na szczególną uwagę zasługuje fakt

interdyscyplinarności recenzowanej pracy, a także zwrócenie uwagi autorów na zjawisko coraz szerszego powiązania środków masowego przekazu ze wszystkimi przejawami ludzkiej aktywności.

Niewątpliwym atutem zbioru jest również zaangażowanie w jego tworzenie nie tylko ludzi nauki z wielu polskich ośrodków akademickich, ale również dostrzeżenie głosu praktyków w tym, jakże trudnym zadaniu opisu zagadnień związanych z mediami, jako niezwykle dynamicznie rozwijającej się sfery zarówno pod względem technologicznym, ale również formy oraz treści przekazu.

Mając na uwadze wszystkie pozytywne aspekty publikacji, należy zwrócić uwagę na dwa niewielkie uchybienia. Po pierwsze w pracy na temat mediów zabrakło zagadnienia internetu. To niezwykle intensywnie rozwijające się medium ma szeroki i stale rosnący zasięg, dostęp do niego jest również coraz łatwiejszy, przez co ma on stale rosnący wpływ na społeczeństwo, ale również, co może nawet dla omawianych zagadnień istotniejsze, na inne środki masowego przekazu, jak również na każdego typu przejawy działalności kulturalnej, naukowej, politycznej, społecznej i innych. Natomiast drugi minus odnosi się do kwestii formalnej. W pracy bowiem brakuje choćby krótkich not o autorach. Niemniej jednak publikacja zasługuje na ocenę pozytywną, gdyż zapewne odegra niebagatelną rolę podczas procesu edukacyjnego w wielu typach szkół, nie tylko wyższych, ale również średnich, gdzie edukacja medialna spełnia coraz większą rolę. Natomiast poza sterą edukacji powinna być znamieną lekturą dla medioznawców, ale również i może przede wszystkim dla praktyków dziennikarstwa, gdyż wielokrotnie nie zdają sobie oni sprawy, iż niesieni falą pozornego postępu coraz łatwiej rezygnują z wysokich standardów swojej pracy.

Katarzyna Bartoń

Naród – państwo. Europa Środkowa w XIX i XX wieku. Studia ofiarowane Michałowi Pułaskiemu w pięćdziesięciolecie pracy naukowej, red. Artur Patek i Wojciech Rojek, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2006, ss. 340

Pięćdziesięciolecie pracy naukowej profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego Michała Pułaskiego, znakomitego badacza najnowszych dziejów Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej, stało się okazją do przygotowania przez grono jego uczniów i współpracowników, tomu studiów poświęconych szeroko rozumianej problematyce Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej. Recenzowana praca koncentruje się wokół zagadnień tożsamości politycznej, społecznej i kulturowej tego obszaru w XIX i XX wieku.

Studia ośceylują wokół takich obszarów badawczych, jak: problemy narodowościowe Europy doby nowożytnej, historia stosunków międzynarodowych i dyplomacji w XIX i XX wieku, dzieje pogranicza polsko-słowackiego. W pracy zamieszczono rozważania dotyczące uwarunkowań kształtowania świadomości narodowej, problematyki mniejszości narodowych i stosunków międzypaństwowych, spraw polityczno-ustrojowych i prawnych, społecznych i gospodarczych, zaprezentowane w wymiarze zarówno europejskim, jak i polskim. Tak rozległa problematyka badawcza sprawia, że artykuły zawarte w pracy